

עבר, הווה עתיד

יוסי ויידה

**והפעם אנו מארחים את יוסי
ויידה רפתן דור שלישי, הכותב
על תחושותיו הקשות שלו ושל
חבריו, בתקופה מורכבת זו. כדאי
לקרוא בתשומת לב את דבריו, סוג
של תמרור אזהרה מהבהב באדום •**

משק ויידה, מהמושב שרונה שבגליל התחתון, חגג באוקטובר האחרון שישים וחמש (65) שנות פעילות. בסוף שנות הארבעים של המאה הקודמת עת סבי היה חולף עם האוטובוס מביתו שבחיפה לעבודתו כנוטר בתחנת הכוח של רוטנברג בנהריים, היה מביט שמאלה בירידות המתפתלות למושב יבנאל וצופה בפלא של המושב שרונה.

לא רחק היום וסבי וסבתי עברו מהעיר אל המושב והחלו בהקמת המשק שכלל תחילה שתי פרות, כמה תרנגולות וגידול ירקות. מאז המשק גדל והתפתח וכיום הענף המרכזי בו היא רפת החלב עם מכסה של מעל ל- 700 אלף ליטרים. עברו חלפו להם שישים וחמש שנה ונדמה שכמעט כלום לא השתנה. את הפורעים הערבים שרצו להשיב אליהם את הקרקעות מחליפים היום פקידי המנהל וכרישי הנדל"ן, את קשיי שאיבת המים מהמעייין והובלתו אל המשקים מחליפים מחירי מים מופקעים ואיומים בענייני השפכים, את המריבות בין חברי המושב על חלוקת החלקות בין החברים החליפו המריבות על חלוקת מניות תנובה. אולם, עושה הרושם כי השינויים שחלו הם דווקא בשיח הציבורי והפנימי, בערכים ובאידיאולוגיה. אם בעבר על מנת לשמור על הקרקע היה ברור כי יש לעבדה היום ניתן לבנות חומה, אם בעבר כדי ללבוש חולצה ומכנס היה ברור שיש לזרוע כתנה היום ניתן לייבא בגדים.

הביטחון התעסוקתי נפרם

הקשר הגורדי שהיה בין החקלאות לבין ביטחון המולדת, ביטחון המזון וביטחון תעסוקתי הלך ונפרם ברבות השנים ברמת השיח. כיום, קשה יותר ויותר להסביר למקבלי ההחלטות וקובעי המדיניות את חשיבותם של החקלאים במארג העדין של קיום מדינה עצמאית. השיח של איכות, תוצרת מקומית, עבודת האדמה שמירה ושימור הקרקע, טיפול בפסולת תעשייתית ועוד החליף עצמו לשיח רדוד של יוקר המחייה. לצערנו, במגרש הזה ידנו על התחתונה. אם בעבר הייתה לנו שליטה על מרבית שרשרת המזון, קרי הייצור והשיווק (תנובה), כיום הפכנו לחוליה החלשה והפחות משפיעה. מרגע שהתוצרת יצאה ממשקנו אין לנו שליטה על פערי התיווך ובשדה הזה כל ממזר מדליק משואה. באוקטובר שנה שעברה (2014) סקר חברי, יוני דמרי ממושב גילת, בפני באי כנס מדעי הבקר את מצבו ואתגריו של המשק המשפחתי. בהרצאתו המאלפת סקר יוני, את הקשיים שעומדים בפני

"...לאור הדברים שהעליתי
ברשימה זאת, אציע לקובעי
המדיניות מקרבנו לא לזנוח
מושכלות יסוד. אציע להם
לא להפנות עורף לאידיאלים
ולערכים עליהם צמחה, פרוחה
והתעצמה הרפת הישראלית..."

יוסי ויידה, הכותב, רפתן דור שלישי ממושב שרונה בגליל התחתון

הרחקת יונים ממרכזי מזון ורפתות הדברת זבובים ומכרסמים ברפתות

הרחקת יונים בשיטות
מתקדמות ביותר

הצלחה בטוחה

מספר רישיון הדברה 1042

היתרי הדברה של
המשרד לאיכות הסביבה

ריסוס
נגד זבובים ברפתות
בכל הארץ בחומרים
מתקדמים ביותר

גירוש יונים

עמית הדברות
קיבוץ בית השיטה 10801
פקס 04-6537428
עמית המאירי 054-7070780
amitha911@gmail.com
amithadabarot.com

המשק המשפחתי בצילן של הרפורמות והמתווים של השנים האחרונות. לצערי, קשיים אלו לא פסו מהעולם ובמהלך השנה האחרונה נסגרו ונסגרות רפתות משפחתיות נוספות. קיימת שחיקה מתמשכת ברווחיות, הפריזון אליו ידרשו הרפתות להגיע במהלך 2016 יגיע עד ל-8%, איום השפכים עדיין קיים וחוסר הוודאות לגבי סוף עידן המכסות מרחף כל העת באוויר.

ההיסטוריה והעבר אמנם אינם מנבאים את העתיד אך יכולים לתת בידינו כלי חיזוי. העבר של החקלאות בכלל וענף הרפת בפרט מראה כי לאורך כל הדרך ידענו מאבקים על פרנסתנו ועצם קיומנו. מענף שהיה קיים כמעט בכל קיבוץ ובכל נחלה במושב הצטמצמו לכ 1,000 רפתות. עוד ניתן לראות מהעבר ששינויים מבניים ואידיאולוגיים שקיבלנו על עצמנו כגזירות גורל לא עצרו את הסחף, ובמקרה הטוב דחו את הרפורמה הבאה בכמה שנים.

אריה ויידה ז"ל

אסתר ויידה ז"ל

אסתי ומושיק ויידה

לא להפנות עורף לאידיאלים

לאחרונה התבשרנו על תחילתו של שיח בין התאחדות חקלאי ישראל לבין משרד האוצר. בנוסף, ידוע כי מועצת החלב והתאחדות מגדלי בקר הקימו, כל גוף בנפרד, וועדות לבחינת עתיד הענף. אני תקווה כי וועדות אלו יבחנו את עתידנו גם לנוכח עברנו. משתי הנקודות שהעליתי על העבר ניתן, להבנתי, להסיק כי שינויים וויתורים שלנו לאו דווקא יביאו לשינוי המדיניות כלפינו בטווח הארוך. יתרה מכך, השינויים שחלו ברפתות הישראליות הביאו בפנינו בעיות חדשות כמו רפתות גדולות הדורשות שטחים גדולים, תלות גדולה בכוח אדם, התייחסות מצד גורמי ממשל אל הרפת כאל מפעל תעשייתי, ניתוק הזיקה בין הקרקע של הבעלים לבין האתר בפועל של הרפת ועוד. לאור הדברים שהעליתי ברשימה זאת, אציע לקובעי המדיניות מקרבנו לא לזנוח מושכלות יסוד. אציע להם לא להפנות עורף לאידיאלים ולערכים עליהם צמחה, פרוחה והתעצמה הרפת הישראלית. אציע להם לא לשכוח את התכלית שלשמה קיימת הזיקה בין הקרקע ליחידת הייצור, אציע להם לא לשכוח את התכלית של ההעברה הבין דורית, אציע להם לא לשכוח את התכלית של העבודה העצמית (ולא העבודה הדירקטורית), אציע להם לא לשכוח את התכלית של הפיזור אל מול הצמצום.

כל שנבקש - לו יהי

תזכורת, 2014

בכנס מדעי הבקר שנערך בשנה שעברה, דיבר יוני דמרי ממושב גילת על הקשיים והרגשת הניתוק של הרפתנים בכלל וברפת המשפחתית בפרט. בין השאר אמר דמרי "...לרפת המושבית, מאפיינים ייחודיים השמורים רק לה, כמו גם אתגרים השמורים רק לעובדים במסגרתה. מאפיינים כגון חיסרון לגדל, כוח אדם מצומצם, חוסר התמקצעות ולעיתים אף ניתן לראות מחסור בעתודות קרקע להתרחבות.... אחד המאפיינים הבולטים במשק המשפחתי הינו נושא כוח האדם. אם במשק שיתופי קיימים מספר רב של עובדים שכירים, כאשר כל אחד מתמקצע בתחום ספציפי, ברפת המושבית לא כך הדבר. ברובם המכריע של המקרים, העובדים הם בני המשפחה (אב, בן וכדומה) וההתמקצעות נפגעת..." דמרי שלח מסר לראשי הענף ומקבלי ההחלטות בממשלה "אני חוזה כי מקבלי ההחלטות בשלטון ישכילו להבין ולהעריך את יתרונותיה של של החקלאות הישראלית בכלל והרפת בפרט, הם יגיעו להבנה כי מלבד הכסף, לרפת הישראלית, יש ערך מוסף רב. הדבר יוביל לשמירה על הרפת המושבית שכוחה במספר יחידות הייצור שבה, ולא דווקא בגודלה של כל יחידה, ועל כן אני צופה כי שהענף החזק שלנו ימשיך להתחזק, מספר הרפתות המושביות להערכת יקטן עוד במעט, אך הנותרים יהיו חזקים יותר כלכלית, ואנו הרפתנים נמשיך להסב למדינת ישראל כבוד רב וגאווה בעולם כולו".

נדמה כי מאז, לא השתנה דבר.

